

Nr 35

Kungl. Maj:ts proposition angående avtal om regionsjukvård m. m. vid karolinska sjukhuset; given Stockholms slott den 3 mars 1972.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

SVEN ASPLING

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att godkänna avtal om regionsjukvård m. m. vid karolinska sjukhuset. Avtalet innebär att Gotlands kommun samt Södermanlands, Värmlands, Örebro och Västmanlands läns landstingskommuner tecknar sig för sammanlagt 40 vårdplatser vid karolinska sjukhuset inom skilda regionspecialiteter, såsom neurokirurgi, thoraxkirurgi, barnkirurgi och radioterapi. För den vård som lämnas enligt avtalet utgår ersättning, som i princip skall motsvara sjukhusets kostnader för vården. Övergångsvis beräknas ersättningen dock enligt det s. k. utomlänsavtalet. En regionsjukvårdsnämnd inrättas. Avtalet avser tiden den 1 april 1972–den 31 december 1993.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 3 mars 1972.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, ODHNOFF, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *avtal om regionsjukvård m. m. vid karolinska sjukhuset* och anför.

Statens förhandlingsnämnd har för Kungl. Maj:ts prövning lämnat över ett avtal om regionsjukvård m. m. vid karolinska sjukhuset, varigenom sjukhuset i viss utsträckning upplåtes för regionsjukvård m. m. för Gotlands kommun samt för Södermanlands, Värmlands, Örebro och Västmanlands läns landstingskommuner.

Förhandlingsnämndens skrivelse och avtalet torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1 och 2*.

Avtalet har träffats under förbehåll av godkännande av Kungl. Maj:t och berörda kommunala sjukvårdshuvudmän.

Avtalet skall gälla under tiden den 1 april 1972—den 31 december 1993. Avtalet upphör dock att gälla beträffande sjukvårdshuvudman, som tillhör Örebro regionsjukvårdsområde, fr. o. m. den dag sjukvårdshuvudmannen inte längre tillhör detta område. Orsaken till detta undantag är närmast att Västmanlands läns landstingskommun under avtalstiden kan komma att i sin helhet hänföras till Uppsala regionsjukvårdsområde.

Sammanlagt 40 vårdplatser vid karolinska sjukhuset inom region-specialiteterna neurologi, neurokirurgi, thoraxkirurgi, plastikkirurgi, kirurgisk urologi, barnkirurgi, dermatologi, radioterapi och reumatologi ställs genom avtalet till ifrågavarande sjukvårdshuvudmäns förfogande. Huvudmännen får vidare i mån av tillgång utnyttja ytterligare vårdplatser vid sjukhusets regionkliniker. För vården utgår ersättning, som i princip skall motsvara sjukhusets kostnader för resp. kliniker. Eftersom en tillräckligt noggrann kostnadsställebokföring, som kan ligga till grund för beräkningen av sjukhusets kostnader, ännu inte hunnit införas på karolinska sjukhuset, skall ersättningen för åren 1972 och 1973 i huvudsak beräknas enligt det mellan de kommunala sjukvårdshuvud-

männen träffade utomlänsavtalet mellan landsting och kommuner utanför landsting om ersättning för vård av vissa utomlänspatienter.

Jag har inte någon erinran mot avtalet och förordar att det godtas för statens del. I enlighet med avtalet bör en särskild regionsjukvårdsnämnd inrättas som samarbetsorgan för frågor rörande regionsjukvården.

Skulle det visa sig nödvändigt att även efter den 31 december 1973 under någon tid använda en förenklad metod för beräkningen av ifrågasvarande sjukvårdshuvudmäns ersättningar till sjukhuset, bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna de ändringar i regionsjukvårdsavtalet, som kan erfordras med anledning härav.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag förordat godkänna avtal med Gotlands kommun samt Södermanlands, Värmlands, Örebro och Västmanlands läns landstingskommuner om regionsjukvård m. m. vid karolinska sjukhuset.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Statens förhandlingsnämnds skrivelse av den 2 februari 1972

Till KONUNGEN

Socialdepartementet

Avtal om regionsjukvård m. m. vid karolinska sjukhuset

(1 avtal)

Statens förhandlingsnämnd överlämnar rubricerade avtal för Kungl. Maj:ts prövning.

Avtalet har träffats med representanter för Gotlands kommun och för berörda landstingskommuner inom Örebro regionsjukvårdsområde under förbehåll av godkännande av Kungl. Maj:t, Gotlands kommunfullmäktige och respektive landsting. Med hänsyn till den stora betydelse karolinska sjukhuset har för sjukvården inom Stockholms läns landstingskommun har företrädare för denna deltagit i förhandlingarna och biträtt avtalet. Detta skall därför även underställas Stockholms läns landsting för godkännande.

Bakgrund

Riksdagen beslutade år 1960 om indelning av riket i sju sjukvårdsregioner i enlighet med vederbörande departementschefs förslag (prop. 1960: 159, SU 1960: 189, rskr 1960: 381). Förslaget innebar bl. a. att Stockholmsregionen med karolinska sjukhuset som regionsjukhus skulle omfatta dåvarande Stockholms stad och län, dåvarande Gotlands län samt östra delen av Södermanlands län. Återstoden av Södermanlands län tillfördes Örebroregionen. Vidare skulle såväl Linköpings- som Örebroregionerna i vissa specialiteter replicera på karolinska sjukhuset.

Sedan förra hälften av 1960-talet har funnits regionvårdsavtal för samtliga sjukvårdsregioner med undantag av Stockholmsregionen. Att avtal saknats för denna region har hittills inte inneburit några nackdelar för karolinska sjukhuset. Med hänsyn till bl. a. det fortlöpande planeringsarbetet för sjukhusets utbyggande har det emellertid ansetts angeläget att nu i avtal fastställa berörda sjukvårdshuvudmäns behov av regionvårdsplatser.

Nämnden vill vidare erinra om att nämnden f. n. förhandlar med Stockholms läns landstingskommun om en fullständig revision av 1931 års m. fl. avtal om karolinska sjukhuset. Även av denna anledning har det befunnits angeläget att få till stånd ett avtal om regionsjukvårdsplatserna vid sjukhuset.

Avtalet

Avgränsningen av sjukvårdsregionerna enligt förslag i prop. 1960: 159 byggde på beräkningar av restider till orter med regionsjukhus med en samtidig anpassning så långt möjligt till gränserna för sjukvårdsområdena. Såväl Södermanlands som Västmanlands läns landstings sjukvårdsområden uppdelades emellertid på två sjukvårdsregioner. Socialstyrelsen har numera tagit upp överläggningar med berörda sjukvårdshuvudmän i syfte att närmare anpassa regiongränserna till gränserna för sjukvårdsområdena.

I de förhandlingar som förhandlingsnämnden nu fört har representanterna för Södermanlands läns landsting framfört önskemål att länet i dess helhet skall hänföras till Örebroregionen, vilket accepterats av företrädarna för nämnda region.

Av Västmanlands län tillhör för närvarande mellcrsta och östra delarna Uppsala-regionen och västra delen Örebroregionen. Med hänsyn till aktuella strävanden att anpassa regiongränserna till länsgränserna har 12 § avtalet utformats så att Västmanlands läns landsting har möjlighet att frånträda avtalet, om även den västra delen av länet överförs till Uppsala-regionen.

I prop. 1965: 59 (s. 6) om karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande redovisades det då anmälda behovet av regionvårdsplatser vid sjukhuset. Bortsett från dåvarande Stockholms stad och län beräknades behovet till sammanlagt 71 platser. Enligt berörda sjukvårdshuvudmän bör platsantalet nu fastställas till 40. Reduceringen med 31 platser beror huvudsakligen på att Södermanlands län i sin helhet kommer att ingå i Örebroregionen. Vidare har Linköpingsregionen i vart fall i dagens läge inte velat binda sig för det tidigare anmälda behovet av fem platser på thoraxkirurgi på grund av pågående utredningar inom regionen om hur vårdbehovet inom thoraxkirurgin framdeles skall tillgodoses. Det har dock förutsatts att regionen – sedan ifrågavarande utredningar avslutats – skall ha möjlighet att få sitt behov av platser inom thoraxkirurgin tillgodosett på karolinska sjukhuset på avtalets villkor. Vad Gotlands kommun beträffar kan framhållas att kommunen har att helt repliera på karolinska sjukhuset vad gäller regionspecialiteterna. Detta gäller även sjukhusets specialkardiologiska klinik trots att kommunen inte tecknar sig för någon vårdplats på denna klinik. Vårdbehovet uppgår nämligen genomsnittligt till mindre än en vårdplats. Av 3 § avtalet framgår att Gotlands kommun tillförsäkrats rätt att under vissa förutsättningar utnyttja även andra kliniker än regionkliniker vid karolinska sjukhuset.

För den vård som enligt avtalet lämnas patienter skall utgå ersättning som i princip motsvarar karolinska sjukhusets självkostnader (5 §). Eftersom kostnadsställbokföring inte är genomförd vid sjukhuset har parterna dock enats om att ersättningen fram till den 1 januari 1974 i hu-

vudsak skall beräknas enligt 1972–1973 års utomlänsavtal (6 §). Huvudmännen äger därvid på samma sätt som enligt utomlänsavtalet tillgodoräkna sig den patientavgift som sjukhuset uppbär. Av inhämtade upplysningar har framgått att särskilda utomlänsstaxor kan komma att slopas med utgången av år 1973. Av bl. a. denna anledning är det angeläget att sjukhuset senast fr. o. m. år 1974 genomför en driftbokföring som gör det möjligt att beräkna kostnaderna för slutna resp. öppna vård för varje särskild klinik.

I detta sammanhang vill nämnden erinra om att Kungl. Maj:t fastställer vårdavgifter vid sjukhuset på grundval av förordningen den 5 december 1969 (nr 653) om bidrag från landsting och städer som ej deltagit i landsting till bestridande av kostnaderna för vård vid karolinska sjukhuset. Med hänsyn till de principer beträffande ersättning för vård vid sjukhuset som fastslagits i 5 § avtalet synes en ändring av förordningen bli nödvändig fr. o. m. den 1 januari 1974. Vid fastställande av avgifterna för tiden 1.4.1972–31.12.1973 bör beaktas vad som överenskommits enligt 6 § avtalet.

Bestämmelserna i 3 § avtalet om rätt även för biträdande överläkare att utfärda specialistvårdsremiss överensstämmer med motsvarande stadgande i regionsjukvårdsavtalet för Örebroregionen men innebär en avvikelse från Kungl. Maj:ts kungörelse den 5 december 1969 (nr 654) om hänvisning för vård vid karolinska sjukhuset. Det förutsätts dock att biträdande överläkare, när han utfärdar remiss till klinik där plats ej tecknats enligt avtalet, samråder med vederbörande överläkare.

Nämnden har i ärendet samrått med socialstyrelsen och karolinska sjukhuset.

Hemställan

Nämnden hemställer att Kungl. Maj:t godkänner det överlämnade avtalet. Sedan Gotlands kommunfullmäktige och berörda landsting beslutat godkänna avtalet och dessa beslut vunnit laga kraft, kommer nämnden att anmäla detta till socialdepartementet.

Avtal om regionsjukvård m. m. vid karolinska sjukhuset

Avtal

Mellan statens förhandlingsnämnd, å ena sidan, samt representanter för Gotlands kommun och regionsjukvårdsnämnden för Örebroregionen, å andra sidan, har – under förbehåll av godkännande av Kungl. Maj:t, Gotlands kommunfullmäktige samt Södermanlands, Värmlands, Örebro och Västmanlands läns landsting – träffats följande avtal.

Avtal

mellan svenska staten, å ena sidan, samt Gotlands kommun och Södermanlands, Värmlands, Örebro och Västmanlands läns landstingskommuner, å andra sidan, om regionsjukvård m. m. vid karolinska sjukhuset.

1 §

Karolinska sjukhuset, nedan kallat sjukhuset, upplåtes för regionsjukvård m. m. för Gotlands kommun samt för landstingskommunerna inom Örebro regionsjukvårdsområde, nedan kallade intressenterna, i den omfattning som framgår av 2 och 3 §§.

2 §

Vid sjukhuset skall för att tillgodose intressenternas vårdplatsbehov inom nedan nämnda regionspecialiteter ställas till förfogande nedan angivna antal vårdplatser med tillhörande sjukvårdsresurser.

Regionspecialitet	Gotland	Örebroregionen
Neurologi	2	
Neurokirurgi	2	15
Thoraxkirurgi	1	3
Plastikkirurgi	1	
Kirurgisk urologi	1	
Barnkirurgi	1	5
Dermatologi	2	
Radioterapi	4	2
Reumatologi	1	

Protokollsanteckning

Parterna skall efter utredning överenskomma om upplåtelse av vårdplatser vid den sektion för njurmedicin som beräknas bli inrättad vid sjukhusets medicinska klinik den 1 september 1972. I samband därmed skall även överenskommas om intressents ersättning för den vård som lämnas på den njurmedicinska sektionen.

3 §

Vid regionklinik äger intressent utnyttja dels vårdplatser enligt 2 §, dels – i mån av tillgång – vårdplatser härutöver. Intagning sker efter vårdbehov och, i andra fall än akutvårdsfall, efter specialistvårdsremiss utfärdad av överläkare eller biträdande överläkare vid lasarett som tillhör intressent.

Vård vid motsvarande mottagningar för öppen vård lämnas patient som på sätt som sägs i föregående stycke remitterats för specialistvård.

Gotlands kommun äger att vid behov och efter remiss av överläkare eller biträdande överläkare samt i mån av tillgång på vårdresurser även utnyttja andra kliniker vid sjukhuset än regionkliniker.

4 §

Patient erlägger de vård- och behandlingsavgifter som fastställts att gälla vid sjukhuset.

5 §

För vård av i 3 § avsedd patient betalar vederbörande intressent ersättning till sjukhuset så beräknad, att såväl kapital- som driftkostnader för disponerad vårdplats respektive motsvarande kostnader för besök vid öppen mottagning blir täckta. I kapital- och driftkostnader inräknas endast kostnader som kan anses belöpa på den sjukvårdande verksamheten.

6 §

Beträffande intressents ersättning till sjukhuset gäller följande för tiden den 1 april 1972–den 31 december 1973.

1. För varje vårddag i sluten vård vid regionklinik erlägger intressent ersättning med 545 kronor per vårddag.

2. För varje vårddag i sluten vård på annan klinik än regionklinik erlägger Gotlands kommun ersättning enligt 8 § 1972–1973 års utomlänssavtal.

3. För varje besök i öppen vård erlägger intressent ersättning enligt 9 § 1972–1973 års utomlänssavtal, dock att intressent för vård vid regionklinik erlägger fastställd avgift även i de fall patientavgift och ersättning från allmän försäkringskassa ej utgår.

Frågan om intressents ersättning till sjukhuset från och med den 1 januari 1974 skall tas upp till överläggningar i god tid före denna tidpunkt.

Protokollsanteckning

Vid överläggningarna skall vid bestämmande av ersättningen till sjukhuset bl. a. iakttagas att driftkostnaden per vårddag skall beräknas efter verkliga beläggningen, dock lägst efter 82 procent av det under det aktuella redovisningsåret tillgängliga vårddagantalet vid respektive kliniker. Om Gotlands kommun respektive landstingskommunerna inom

Örebro regionsjukvårdsområde ej utnyttjat för viss regionspecialitet avtalat antal vårdplatser i sådan utsträckning att ovan nämnda beläggingsprocent uppnåtts för dessa vårdplatser och överskjutande vård dagar ej kunnat utnyttjas för patienter från andra sjukvårdsområden, äger sjukhuset av Gotlands kommun respektive av intressenterna inom Örebro regionsjukvårdsområde gemensamt ta ut ersättning efter en genomsnittlig beläggning på de avtalade vårdplatserna av 82 procent av tillgängligt vård dagantal.

7 §

Såsom samarbetsorgan för frågor rörande regionsjukvård enligt detta avtal inrättas en särskild regionsjukvårdsnämnd med fem ledamöter varav två representanter för staten och en representant för vardera av Gotlands kommun, regionsjukvårdsnämnden i Örebro samt Stockholms läns landstingskommun. För nämndens ledamöter utses suppleanter till samma antal. Ledamöter och suppleanter utses för en tid av tre år.

Nämnden utser inom sig ordförande och vice ordförande.

Nämnden sammanträder på tid som nämnden bestämmer eller efter kallelse av ordföranden då denne finner det nödvändigt eller då minst två ledamöter gjort framställning härom.

Protokollsanteckning

Första mandatperioden för ledamöter och suppleanter omfattar tiden den 1 april 1972—den 31 december 1973.

8 §

Regionsjukvårdsnämndens verksamhet skall vara av rådgivande natur.

Nämnden äger yttra sig över förslag av större betydelse med avseende på regionklinikerna. Nämnden äger vidare av sjukhuset erhålla erforderliga uppgifter för att kunna bedöma verksamheten vid dessa kliniker.

9 §

Intressent förbinder sig att inhämta regionsjukvårdsnämndens yttrande i alla frågor som rör planering och utbyggande inom det egna sjukvårdsområdet av sådana regionspecialiteter i vilka intressent tillförsäkrats vårdplatser enligt 2 §.

10 §

Om under giltighetstiden uppstår fråga om ändring av eller tillägg till detta avtal skall frågan anmälas till regionsjukvårdsnämnden och lösas genom förhandlingar mellan parterna.

11 §

Tvist rörande tolkningen av detta avtal skall avgöras genom skiljedom enligt lagen om skiljemän.

12 §

Detta avtal gäller under tiden den 1 april 1972–den 31 december 1993, dock att avtalet beträffande sjukvårdshuvudman som tillhör Örebro regionsjukvårdsområde upphör att gälla från och med den dag sjukvårdshuvudmannen ej längre tillhör detta regionsjukvårdsområde.

Fem år före avtalstidens utgång skall förhandlingar upptagas om eventuellt nytt avtal.

Detta avtal är upprättat i sex exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den 12 januari 1972.

Statens förhandlingsnämnd	För Gotlands kommun
<i>Lennart Rydback</i>	<i>Nils Nilsson</i>
<i>L. Fredlundh</i>	<i>Carl Stenström</i>
För Södermanlands läns landstingskommun	För Värmlands läns landstingskommun
<i>John Andersson</i>	<i>Arvid Eskel</i>
<i>Bernt Olvén</i>	<i>Sven Jansson</i>
För Örebro läns landstingskommun	För Västmanlands läns landstingskommun
<i>Rolf Vinthagen</i>	<i>Sten Söderberg</i>
<i>K.-E. Ericsson</i>	<i>Åke W. Fornvall</i>

Förestående avtal biträdes – under förutsättning av Stockholms läns landstings godkännande – till de delar Stockholms läns landstings rätt eller intressen beröres därav.

Stockholm den 12 januari 1972.

För Stockholms läns landstingskommun

Gunnar Hjerne
Olov Lekberg